

Sygn. akt VIII Gz 90/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym

Przewodniczący : SSO Wojciech Wołoszyk

Sędziowie : SSO Barbara Jamiołkowska

SSO Marek Tauer

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2015 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. w Ł.

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej B. w B.

o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22 kwietnia 2015 r. , sygn. akt BY XIII Ns. Rej. KRS 973/15/375

postanawia:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy , XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego , zawiesił postępowanie rejestrowe do czasu zakończenia postępowania w sprawie o sygn. akt VIII GC 35/15 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy.

Sąd Rejonowy ustalił , iż wnioskodawca (...) sp. z o.o. w Ł. wystąpił o wpisanie tej spółki - zarejestrowanej w Rejestrze Handlowym B - do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Jako dokumenty mające stanowić podstawę wpisu wnioskodawca przedłożył m.in. protokoły Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników: z dnia 21 lipca 2014 r. oraz z dnia 29 sierpnia 2014 r. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2014 r. referendarz sądowy oddalił powyższy wniosek. Skargę na powyższe orzeczenie złożył wnioskodawca domagając się dokonania wpisu zgodnie z wnioskiem. W odpowiedzi na skargę na orzeczenie referendarza sądowego prokurator Prokuratury Rejonowej B. w B. wniósł o jej oddalenie podnosząc przy tym , że wystąpił z powództwem o stwierdzenie nieważności uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników tej spółki z dnia 21 lipca 2014 r. i z dnia 29 sierpnia 2014 r. Sąd rejestrowy wskazał , iż zgodnie z art. 9b ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym jeżeli spółka - wpisana przed wejściem w życie tej ustawy do prowadzonego wówczas rejestru handlowego - złoży wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd rejestrowy obowiązany jest zbadać w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością m. in. prawidłowość zwołania zgromadzenia wspólników oraz powołania składów osobowych organów tych spółek, jak również prawidłowość nabycia lub objęcia udziałów. Wypadek powyższy zachodzi w niniejszej sprawie, bowiem w stosunku do wnioskodawcy wpis do rejestru handlowego nastąpił jeszcze w roku 1914. Stosownie zaś do art. 9b ust. 3 i 4 Prz. wpraw. ustawę o KRS

uczestniczącemu w niniejszej sprawie prokuratorowi przysługiwało prawo wytoczenia przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały Zgromadzenia Wspólników sprzecznej z umową lub statutem spółki bądź dobrymi obyczajami i godzącej w interesy spółki lub mającej na celu pokrzywdzenie osoby trzeciej, jak również prawo wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników, sprzecznej z ustawą. Zgodnie z art. 249 § 2 w zw. z art. 252 § 2 k.s.h. wytoczenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników co do zasady nie wstrzymuje postępowania rejestrowego. Sąd rejestrowy może jednakże zawiesić postępowanie rejestrowe po przeprowadzeniu rozprawy. Ustalono w niniejszej sprawie, że w toku przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy jest proces z powództwa prokuratora Prokuratury Rejonowej(...) w B. o stwierdzenie nieważności uchwał (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. przyjętych w dniach 21 lipca 2014 r. i 29 sierpnia 2014 r. Powołane wyżej uchwały mają stanowić podstawę wpisu w niniejszej sprawie.

Wprawdzie zgodnie z poglądem przedstawionym przez Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 18 września 2013 r., III CZP 13/13, dopiero prawomocny wyrok sądu stwierdzający nieważność sprzecznej z ustawą uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma charakter konstytutywny, biorąc jednak pod uwagę charakter zastrzeżeń podnoszonych w stosunku do zaskarżonych uchwał w uzasadnieniu ww. pozwu - a w szczególności brak zawiadomienia o zgromadzeniach na których uchwały te zapadły spadkobierców jednego ze wspólników (a także brak ustalenia kto jest takim spadkobiercą) - wskazane jest w ocenie Sąd rejestrowego zawieszenie niniejszego postępowania rejestrowego do czasu prawomocnego zakończenia powyższego procesu. Chociaż sąd rejestrowy jest uprawniony do badania wpływu naruszeń procedury podejmowania uchwał przez zgromadzenie wspólników (akcjonariuszy) na ich treść - na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, w sytuacji jednak wytoczenia powództwa o stwierdzenie ich nieważności, to właściwy Sąd w trybie procesu obowiązany będzie ocenić przesłanki zgodności z prawem powołanych uchwał mających stanowić podstawę wpisu w niniejszej sprawie. Przyjęcie przeciwnego stanowiska mogłoby potencjalnie doprowadzić do niejednoznacznej i wręcz niebezpiecznej sytuacji, w której sąd w postępowaniu rejestrowym (nieprocesowym) odmówiłby dokonania wpisu w rejestrze na podstawie wskazanych uchwał, natomiast sąd w postępowaniu procesowym oddaliłby prawomocnie powództwo o stwierdzenie nieważności tych samych uchwał, uznając je tym samym za zgodne z ustawą. Dopiero więc w przypadku prawomocnego zakończenia procesu dotyczącego ważności kwestionowanych uchwał z dnia 21 lipca i 29 sierpnia 2014 r., możliwa będzie ocena czy wpis w niniejszej sprawie na tej podstawie może zostać dokonany. W świetle powyższego rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie zależy od wyniku procesu jaki toczy się przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy (sygn. akt VIII GC 35/15). W tej sytuacji należało orzec jak w sentencji na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a także w zw. z art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz w zw. z art. 249 § 2 w zw. z art. 252 § 2 k.s.h.

Powyższe postanowienie zaskarżył wnioskodawca, zarzucając mu naruszenie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o KRS oraz w zw. z art. 249 § 2 w zw. z art. 252 § 2 k.s.h. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie jak również naruszenie art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 4 ustawy o KRS poprzez ich niezastosowanie. Wnioskodawca domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości oraz podjęcia postępowania w sprawie dokonania wpisu wnioskodawcy do Krajowego Rejestru Sądowego jak również zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych. Zdaniem wnioskodawcy, w ramach kognicji określonej w art. 23 ust. 1 ustawy o KRS sąd rejestrowy może samodzielnie oceniać zgodność z prawem uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiącej podstawę wpisu w rejestrze. Rola sądu rejestrowego winna być aktywna i wykorzystywać szerokie uprawnienia jakie przyznaje mu art. 23 ust. 1 ustawy o KRS. Postępowanie o wpis do rejestru jest postępowaniem niezależnym od powództwa podważającego ważność uchwały zgromadzenia wspólników lub akcjonariuszy. W związku z powyższym, w przypadku, gdy w związku z podjętymi przez Zgromadzenie Wspólników uchwałami toczy się postępowanie rejestrowe, zaskarżenie uchwały nie powinno wstrzymywać postępowania rejestrowego. Dopiero, w przypadku ewentualnego unieważnienia uchwały sąd powinien wykreślić ją z urzędu. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego Postanowienia twierdzi, że w przypadku gdyby tutejszy Sąd odmówił dokonania wpisu w rejestrze na podstawie wskazanych uchwał, natomiast Sąd Okręgowy oddaliłby powództwo o stwierdzenie nieważności tych samych uchwał, uznając je tym samym za zgodne z ustawą, mogłoby to „potencjalnie prowadzić do niejednoznacznej i wręcz

niebezpiecznej sytuacji.” Należy jednak zauważyć, że orzeczenie sądu rejestrowego nie kreuje okoliczności powagi rzeczy osądzonej, ponieważ na podstawie art. 694⁽¹⁾ § 1 k.p.c. sąd ten ma kognicję jedynie do rozstrzygania spraw rejestrowych. Trudno też uznać, szczególnie w kontekście art. 254 § 3 i art. 427 § 3 k.s.h., że intencją ustawodawcy był brak możliwości usunięcia sprzeczności między wyrokiem stwierdzającym nieważność uchwały a stanem prawnym ujawnionym w KRS. Tymczasem przyjęcie koncepcji konstytucyjnego wyroku prowadzi do innych, trudnych do zaakceptowania konkluzji, tj. o wyłączeniu możliwości badania zgodności formy i treści uchwały ZW lub WZA z prawem przez sąd rejestrowy zarówno w trakcie postępowania rejestrowego, jak i po dokonaniu wpisu aż do momentu wydania prawomocnego wyroku stwierdzającego nieważność uchwały. Wnioskodawca podniósł też m. in. , że zgodnie z art. 9 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 1997 r., Nr 121, poz. 770 z późn. zm.) dotychczasowe wpisy w rejestrach sądowych, w tym w Rejestrze Handlowym B (RHB), zachowują moc nie dłużej niż do 31 grudnia 2015 roku. Jeżeli wniosek o wpis złożony przed dniem 1 stycznia 2016 r. zostanie po tej dacie zwrócony, odrzucony, oddalony albo postępowanie o wpis zostanie umorzone, będzie to również skutkowało wykreśleniem Spółki z rejestru oraz nabyciem przez Skarb Państwa nieodpłatnie mienia tego podmiotu. Przedłużający się brak merytorycznego rozpoznania niniejszej sprawy powoduje daleko idące konsekwencje zarówno dla Spółki jak i jej wspólników.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Zażalenie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 177 § 1 pkt 1 kpc, sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie również w postępowaniu rejestrowym. Przyczyną zawieszenia postępowania cywilnego z uwagi na inne toczące się postępowanie cywilne może być tylko zależność prejudycjalna, a nie wzgląd na podobieństwo obu spraw. Jak podkreśla się w doktrynie , zależność prejudycjalna postępowania cywilnego od wyniku innego postępowania występuje wtedy, gdy kwestia będąca lub mająca być przedmiotem innego postępowania (prejudycjalnego) stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu cywilnym. Niewątpliwie taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie , gdyż wpis wnioskodawcy do KRS ma nastąpić m. in. w oparciu o protokoły Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników: z dnia 21 lipca 2014 r. oraz z dnia 29 sierpnia 2014 r. Ważność uchwał podjętych na tych zgromadzeniach została zaś zakwestionowana w drodze stosownego powództwa wniesionego przez Prokuraturę na podstawie m. in. art. 9b ust. 3 i 4 Prz. wpraw. ustawę o KRS. Oczywiście podstawa zawieszenia z art. 177 § 1 pkt 1 kpc nie obliguje a tylko uprawnia sąd do zawieszenia postępowania , przy czym sąd winien kierować się tutaj względami celowości. Rację ma wnioskodawca , iż w ramach kognicji określonej w art. 23 ust. 1 ustawy o KRS sąd rejestrowy może samodzielnie oceniać zgodność z prawem uchwał zgromadzenia wspólników. Należy jednak zwrócić uwagę na ograniczenia dowodowe wynikające z zapisów ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Sąd rejestrowy opiera się bowiem zasadniczo na dowodzie z dokumentów , co wynika chociażby z art. 23 ust. 1 ustawy o KRS.

Na celowość zawieszenia postępowania w takiej sytuacji wskazuje też Leszek Ciulkin w artykule : Uwagi de lege lata w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały zgromadzenia spółki kapitałowej jako przesłanki oddalenia wniosku rejestrowego (St.Prawn.KUL.2012.2.161). Autor wywodzi tu m. in. słusznie , iż „ ustalenie przez sąd rejestrowy, że uchwała, z której wywodzone są konsekwencje rejestrowe, jest bezwzględnie nieważna, powinno skutkować oddaleniem wniosku o wpis. [...] Stanowisko takie powinno być bronione jedynie wówczas, gdy nieważność uchwały jest oczywista bądź proces badania nieważności nie wymaga przeprowadzenia skomplikowanego i czasochłonnego postępowania dowodowego w ramach postępowania rejestrowego. Badanie takie nie może bowiem prowadzić do rozpoznania sprawy, z jakim mamy do czynienia w ramach kontrydiktoryjnego postępowania procesowego. Sąd powinien dążyć do zawieszenia postępowania wówczas, gdy istnieją w pełni uzasadnione wątpliwości co do tego, czy uchwała jest zgodna z bezwzględnie obowiązującym prawem. [...] Założenie to jest aktualne jedynie wtedy, gdy wątpliwość jest w pełni uzasadniona, a sąd nie może jej zweryfikować w ramach postępowania rejestrowego z uwagi na "ograniczenia dowodowe".

Zdaniem Sądu Okręgowego z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Charakter podniesionych przez prokuratora zastrzeżeń w stosunku do zaskarżonych uchwał – co podkreślił sąd rejestrowy - i wskazane wyżej ograniczenia dowodowe występujące w postępowaniu rejestrowym , uzasadniają niewątpliwie zawieszenie postępowania rejestrowego do czasu zakończenia postępowania w sprawie VIII GC 35/15.

Argumentem przeciwko zawieszeniu postępowania nie może być również treść art. 9 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przep. wprowadzające ustawę o KRS. Wniosek o wpis został bowiem złożony przed 1 stycznia 2016 r. i nie został zwrócony ani odrzucony a postępowanie nie zostało zakończone poprzez oddalenie wniosku bądź umorzenie. Tylko zaś podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do KRS , które były wpisane do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy o KRS i które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r. Wnioskodawca złożył wniosek o wpis do rejestru w wymaganym terminie , nie grozi zatem wykreślenie z rejestru na powyższej podstawie , zaś postępowanie rejestrowe zostanie podjęte po zakończeniu postępowania w sprawie VIII GC 35/15.

W związku z powyższym , na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc orzeczono jak w sentencji.